

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΝΕΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ ΚΑΙ ΛΑΤΡΕΙΕΣ

39. Οι αιρέσεις του 20ού αιώνα.

Μια απειλή και μια πρόκληση

Στο τέλος της δεύτερης χριστιανικής χιλιετίας, σ' έναν ταραγμένο και διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο βρίσκουν ανταπόκριση πολλές νέες θρησκευτικές διδασκαλίες και λατρείες. Οι εμπνευστές ή ιδρυτές αυτών των διδασκαλιών παρουσιάζονται ως σωτήρες, μεσσίες, δάσκαλοι. Υποστηρίζουν ότι η Εκκλησία είναι ένας ξεπερασμένος θεσμός και ότι ο Χριστός έχει αποτύχει. Αυτοί είναι τώρα οι απεσταλμένοι του Θεού, λένε, και έχουν αποστολή να δώσουν διέξοδο και λύση στα προβλήματα, το άγχος, τις αναζητήσεις του σύγχρονου ανθρώπου.

Η διδασκαλία και η λατρεία που προσπαθούν να διαδώσουν είναι στην ουσία ένα κράμα από προσωπικές τους πεποιθήσεις, αποσπασματικές χριστιανικές αντιλήψεις, παγανιστικά* κατάλοιπα, δοξασίες και πρακτικές ανατολικών θρησκειών. Με δέλεαρ τη σωματική άσκηση -σε συνδυασμό με την υγιεινή διατροφή- την υπέρβαση των ψυχολογικών προβλημάτων, την απόκτηση αυτοπεποίθησης, τη μεγιστοποίηση των πνευματικών ικανοτήτων, την πρόγνωση του μέλλοντος προσελκύουν μαθητές και οπαδούς. Χρησιμοποιώντας εντυπωσιακά συνθήματα, όπως παγκόσμια ειρήνη, αλληλεγγύη, φιλία αξιοποιούν προς το συμφέρον τους την καλή πρόθεση των ενηλίκων, τον ενθουσιασμό και την απειρία των νέων.

Οι περισσότερες από τις ομάδες αυτές πρωτοεμφανίστηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής το 19ο και τον 20ό αιώνα. Στους αιώνες αυτούς, τα μεγάλα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα άλλαξαν τη ζωή και τις αντιλήψεις γι' αυτήν, ενώ η μεγάλη οικονομική ανάπτυξη και η διεθνής συγκυρία ανέδειξαν την Αμερική παγκόσμια υπερδύναμη. Με τα δεδομένα αυτά, διαμορφώθηκε και προβλήθηκε ένα πρότυπο ευημερίας (american dream), το οποίο όμως αμφισβητήθηκε πρώτα εκεί. Οι κάτοικοί της, ποικίλης εθνικής, πολιτιστικής και θρησκευτικής προέλευσης, αναζήτησαν γνησιότερες μορφές ζωής. Υπήρχαν λοιπόν όλες οι προϋποθέσεις για την εμφάνιση και διάδοση νέων θρησκευτικών ρευμάτων και τάσεων.

Θα πρέπει εδώ να σημειώσουμε ότι όχι μόνο η διδασκαλία και η δράση, αλλά και η ονομασία των ομάδων αυτών παραπλανά. Σε χριστιανικές χώρες αυτοονομάζονται εκκλησίες. Πώς όμως είναι δυνατόν να είναι εκκλησίες, όταν απορρίπτουν τη θεότητα του Χριστού, ερμηνεύουν την Αγία Γραφή όπως τους εξυπηρετεί, δεν έχουν αποστολική διαδοχή και δεν παραδέχονται τη σωστική ενέργεια των μυστηρίων; Αλλά η ονομασία και η δράση τους προβληματίζει και τους εκπροσώπους των ασιατικών θρησκευμάτων (Βουδδισμό, Ινδουισμό, Ταοϊσμό). Πατί δε συμμερίζονται τις επίσημες θέσεις αυτών των θρησκειών, αλλά διαδίδουν αιρετικές απόψεις που τις δυσφημίζουν. Γι' αυτό και ο χαρακτηρισμός παραθρησκεία* γίνεται αποδεκτός από όλους.

Η θέση της Εκκλησίας

Στη μακροαίωνα ιστορική της πορεία η Εκκλησία, κάθε φορά που συναντούσε τον εγωιστικό δρόμο της αίρεσης, συγκαλούσε τις Οικουμενικές Συνόδους. Οι αποφάσεις των αγίων Πατέρων έκαναν φανερή την παραχάραξη της αλήθειας και συγχρόνως έδιναν στους χριστιανούς το πλαίσιο της χριστιανικής πίστης. Οι πιστοί ήταν και είναι ικανοί να κρίνουν και ελεύθεροι να διαλέξουν.

Η αίρεση είναι, βέβαια, ένας απειλητικός κίνδυνος, αποτελεί όμως και μια πρόκληση για αυτοκριτική και αυτογνωσία. Πολλοί από μας τους χριστιανούς πιστεύουμε πως είμαστε ευσεβείς και πιστοί. Πόσο όμως γνωρίζουμε τον αδαπάνητο πλούτο που μας έχει παραδοθεί; Η λατρεία της Εκκλησίας μας είναι πλουσιότατη και σε νοήματα και σε αισθήματα, όπως είδαμε στο πρώτο μέρος του βιβλίου μας, και, κυρίως, είναι μυσταγωγία λογική. Πόσο έχουμε αντιληφθεί το νόημα και τη σημασία που έχουν για την πνευματική μας πρόοδο, και όχι μόνο γι' αυτήν, η νηστεία, η προσευχή, η αγρυπνία, η άσκηση που μας προτείνει η Εκκλησία; Πόσο συχνά καταφεύγουμε στην ανάγνωση της Αγίας Γραφής, για να αντλήσουμε έμπνευση, δύναμη και κουράγιο; Υπάρχει καλύτερη συντροφιά από την ευχαριστιακή σύναξη της ενορίας, όπου, ομοτρόπεζοι φίλοι του Χριστού εμείς, τελούμε μαζί με τους αγίους και τους αγγέλους το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας;

Τα επιστημονικά και τεχνολογικά μας κατορθώματα μας έκαμαν να νιώσουμε δυνατοί και σπουδαίοι. Γίναμε όμως αλαζόνες και πολύ επιπόλαιοι όχι μόνο αμφισβητούμε αλλά και απορρίπτουμε τρόπους σκέψης και ζωής δοκιμασμένους. Οι απόστολοι, οι Πατέρες και οι άγιοι ήταν άνθρωποι ταπεινοί, που αγωνίζονταν εναντίον των παθών, αγιασμένοι από την άσκηση και την προσευχή. Η δράση τους ήταν διακονία προς το συνάνθρωπο, χωρίς ιδιοτέλεια ή ματαιοδοξία. Πρώτόπό τους είχαν τον Ιησού Χριστό και, με τη ζωή τους όλη, επιθυμούσαν να μοιάσουν σ' αυτόν.

Η Εκκλησία στον αγώνα της κατά των αιρέσεων πληροφορεί και ενημερώνει τους πιστούς και τους καλεί να γνωρίσουν και να ζήσουν ως λατρευτική κοινότητα την αλήθεια, δηλαδή το πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Πάντως, καλό θα ήταν κάθε άνθρωπος να γνωρίζει όσο μπορεί καλύτερα τι δέχεται και τι απορρίπτει (βλ. δ.ε. 17).

Κείμενο

Μετάφραση

1. «Υμείς δέ μή κληθίτε ραββί: εἷς γάρ ὑμῶν ἔστιν ὁ διδάσκαλος, ὁ Χριστός· πάντες δέ ὑμεῖς ἀδελφοί ἔστε. Μηδέ κληθίτε καθηγηταί: εἷς γάρ ὑμῶν ἔστιν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός».
(Ματθ. 23, 8, 10)

2. «Ἀδύνατον γάρ τούς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καί μετόχους

1. Εσάς όμως να μη σας αποκαλούν «δάσκαλέ μου». Ένας είναι ο δάσκαλός σας, ο Χριστός· και σεις όλοι είστε αδελφοί. Μην ονομαστείτε «ηγήτορες», γιατί ο ηγήτοράς σας είναι ένας: ο Χριστός.

2. Είναι αδύνατο αυτούς που μια φορά φωτίστηκαν, γέυτηκαν τη δωρεά του Θεού, δέχτηκαν τα χαρί-

γεννηθέντας Πνεύματος Ἁγίου καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ρῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας».

(Εβραϊοὺς 6, 4-6)

3. «Εἴ τις ἕτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίας, ὑπόνοιαι πονηραί, παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων».

(Α΄ Τιμ. 6, 3-5)

ματα του Ἁγίου Πνεύματος, γεύτηκαν τὴν ομορφιά του λόγου του Θεοῦ καὶ τὴς θαυματουργικῆς ἐνέργειας που προημῶνε πως ἐρχεται ἡ βασιλεία του Θεοῦ, καὶ παρόλα αὐτὰ πρόδωσαν τὴν πίστη τους, νὰ μπορέσουμε νὰ τους κάνουμε νὰ ξαναεπιστρέψουν κοντὰ στο Θεὸ με τὴ μετάνοια, τὴ στιγμή που με τὴ συμπεριφορὰ τους ξανασταυρώνουν καὶ διαπομπεύουν τὸν Υἱὸ του Θεοῦ.

3. Ὅποιος διδάσκει διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ εὐαγγέλιο καὶ δὲν ἀκολουθεῖ τὰ σωστὰ λόγια, αὐτὰ που εἶπε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τὴ διδασκαλία τῆς πίστεώς μας, αὐτὸς ἐχει φουσκώσει ἀπὸ ἐγωισμό καὶ δὲν ξέρει τίποτε. Αντίθετα, καταγίνεται νοσηρὰ σε λεπτολογίες καὶ λογομαχίες, ἀπὸ τὴς ὁποῖες γεννιούνται φθόνος, φιλονικία, προσβολές, καχυποψίες, συνεχεῖς συγκρούσεις ἀνθρώπων με χαλασμένο μυαλό, που ἔχουν χάσει τὴν ἀλήθεια καὶ νομίζουν ὅτι ἡ εὐσέβεια εἶναι μέσον γιὰ νὰ πλουτίσουν. Κρατήσουν μακριὰ ἀπὸ τέτοιους ἀνθρώπους.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Πατὶ οἱ συνθήκες που διαμορφώθηκαν κατὰ τὸν 20ό αἰῶνα εὐνοοῦν τὴ δράση καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς παραθορησκείας καὶ τῶν αἰρέσεων;
2. Συμμερίζεστε ἢ ὄχι καὶ γιατί τὴν ἀποψη ὅτι ἡ προσχώρηση τῶν χριστιανῶν σὲ αἰρετικὲς ομάδες εἶναι ἀποτέλεσμα ἀλαζονείας καὶ ἀγνοίας;
3. Συζήτησε στὴν τάξη τὸν τίτλο του μαθήματος.

40. Τέσσερα παραδείγματα - προκλήσεις

«**Εκκλησία της Σαϊεντολογίας**» (Scientology). Έτσι ονόμασε την οικονομικοπολιτική του επιχείρηση ο Λαφαγιέτ Ρον Χάμπαρντ, προκειμένου να απολαμβάνει ειδικά προνόμια. Στην Αμερική τη δεκαετία του '50 ο Χάμπαρντ ίδρυσε μια ψευδοφιλοσοφική οργάνωση με στόχο την ψυχική υγεία και ευημερία του ανθρώπου και της κοινωνίας. Στην Ελλάδα, οι θεωρίες αυτές έγιναν γνωστές με την ίδρυση και δράση του Κέντρου Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας Ελλάδος (ΚΕΦΕ). Η δράση της ως αντιεπιστημονική, αντικοινωνική και αντεθνική κρίθηκε επικίνδυνη από τη Δικαιοσύνη των εξής χωρών: Αυστραλίας, Βρετανίας, Ζιμπάμπουε, Γαλλίας, Γερμανίας, ΗΠΑ και Ελλάδας.

«**Ενωτική Εκκλησία**» του Κορεάτη Σαν Μούνκ Μουν. Ιδρύθηκε τη δεκαετία του '50 και θεωρείται θρησκεία των νέων. Διδάσκουν ότι ο Χριστός απέτυχε να σώσει τον άνθρωπο. Ήρθε λοιπόν ξανά ο Χριστός ως Σαν Μουν και παντρεύτηκε την Χα Τζα Χαν. Ο Μουν είναι πια ο Κύριος της Δευτέρας Παρουσίας. Αυτός και η σύζυγός του είναι «οι αληθινοί γονείς». Όχι μόνο κάνουν δικά τους παιδιά αλλά και έχουν υιοθετήσει ολόκληρη την ανθρωπότητα. Ως «απεσταλμένος του Θεού» ο Μουν επιδιώκει την «ενότητα του κόσμου» μέσα από μια συντονισμένη και εντατική προσπάθεια διάβρωσης φορέων και θεσμών διεθνώς (Εθνικά Κοινοβούλια, Ευρωβουλή, Επιχειρήσεις, Επιστημονικά Ιδρύματα, Θρησκείες).

Έλληνες Πεντηκοστιανοί. Στις αρχές του 20ού αιώνα, παρουσιάστηκαν στην Αμερική πολλές πεντηκοστιανές ομάδες προτεσταντικής προέλευσης, από τη συνεχή διάσπαση των οποίων συνεχώς προκύπτουν νέες. Φυσικό αποτέλεσμα αυτών των διασπάσεων είναι η μεταβολή του περιεχομένου της διδασκαλίας τους. Γι' αυτό και είναι αρκετά περίπλοκο, αν όχι αδύνατο, να αναλυθεί ή έστω να περιγραφεί η διδασκαλία τους. Αυτό που θα μπορούσαμε να πούμε είναι ότι ονομάζονται πεντηκοστιανές, γιατί στις λατρευτικές συνάξεις τους αφού διαβάσουν μια περικοπή από την Αγία Γραφή, ψέλνουν, χορεύουν και όταν έρθουν σε έκσταση, αρχίζουν να προφητεύουν. Ισχυρίζονται πως το Άγιο Πνεύμα τους καθοδηγεί και πως εξηγούν ορθά την Αγία Γραφή. Αυθόρμητα μπορεί κανείς να αναρωτηθεί. Πώς το Άγιο Πνεύμα αντί να τους ενώνει τους διασπά; Πατί, όπως γνωρίζουμε από την ορθόδοξη παράδοση, την ημέρα της Πεντηκοστής, όταν ο Θεός «*τοῦ πυρός τὰς φλόγας διένευε, εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε*».

Η κίνηση των Πεντηκοστιανών έφτασε στη χώρα μας τη δεκαετία του '20 από Έλληνες μετανάστες. Ο πρώτος που έστειλαν για να «εκχριστιανίσει» τους Έλληνες ήταν ένας μετανάστης από τη Βοιωτία. Από τότε η παρουσία τους είναι συνεχής και πολυδιασπώμενη. Κατά τη δεκαετία του '80, το ενδιαφέρον των αμερικανικών πεντηκοστιανών ομάδων για την πατρίδα μας αναθερμαίνεται. Οι «μητρικές» ομάδες της Αμερικής αναλαμβάνουν τα έξοδα της «εραποστολής», που σκοπό έχει την ίδρυση «εκκλησιαστικών» κοινοτήτων.

Μορμόνοι. Η ομάδα αυτή πρωτοεμφανίστηκε στην Αμερική το 1830. Τα

μέλη της είναι περίπου έξι εκατομμύρια, από τα οποία τα πέντε ζουν στις ΗΠΑ. Είναι επίσης γνωστή και με την ονομασία «Εκκλησία του Ιησού Χριστού των Αγίων των εσχάτων ημερών». Βάση της θρησκευτικής αυτής κίνησης είναι η Βίβλος του Μορμόν, που θεωρείται αποκάλυψη του αγγέλου Μορόνι στον Ιωσήφ Σμιθ, ιδρυτή και οργανωτή της κίνησης. Η οργάνωση έχει αυστηρή ιεραρχία και στόχο την εγκαθίδρυση στον κόσμο της πνευματικής Ιερουσαλήμ, την οποία προετοιμάζουν οι Μορμόνοι με την προσπάθεια επιστροφής στη ζωή της αποστολικής εποχής και την πνευματική ανανέωση των χριστιανών. Η λατρεία τους διακρίνεται σε μυστική, που τελείται στους ναούς των Μορμόνων, και σε δημόσια, που είναι πολύ απλή. Πιστεύουν πως οι χριστιανικές Εκκλησίες έχασαν τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος και γι' αυτό πρέπει να μετανοήσουν. Όλοι οι Μορμόνοι μετέχουν στην Ιεροσύνη. Σε ηλικία δώδεκα ετών γίνονται διάκονοι, στα δεκατέσσερα διδάσκαλοι, στα δεκαέξι ονομάζονται ιερείς και όταν φτάνουν τα δεκαοχτώ εισέρχονται στην Ιεροσύνη του Μελχισεδέκ και πρέπει για 18 μήνες να ασχοληθούν με ιεραποστολική δράση.

Κείμενο

Μετάφραση

1. «...ότι πολλοί πλάνοι εισήλθον εις τόν κόσμον, οί μή όμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστόν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ό πλάνος καί ό αντίχριστος. Βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μή ἀπολέσωμεν ἅ ἐργασάμεθα, ἀλλά μισθόν πλήρη ἀπολαύωμεν. Πᾶς ό παραβαίνων καί μή μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ Θεόν οὐκ ἔχει· ό μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καί τόν πατέρα καί τόν υἱόν ἔχει. Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καί ταύτην τήν διδαχήν οὐ φέρει, μή λαμβάνετε αὐτόν εἰς οἰκίαν, καί χαίρειν αὐτῷ μή λέγετε· ό γάρ λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς».
(*Β' Ιωάν. 7-11*)

2. «Ἐγένοντο δέ καί ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καί ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέ-

1. Πολλοί πλάνοι εμφανίστηκαν στον κόσμο, που δεν παραδέχονται ότι ο Ιησούς είναι ο Χριστός που έγινε άνθρωπος· όποιος τα λέει αυτά είναι ο πλάνος και ο αντίχριστος. Προσέξτε τον εαυτό σας, για να μη χάσουμε ό,τι καταφέραμε ως τώρα, αλλά να μπορέσουμε να λάβουμε ολόκληρο το μισθό μας. Όποιος δεν μένει πιστός στη διδασκαλία του Χριστού αλλά την παραβαίνει, προχωρώντας δήθεν πέρα απ' αυτή, δεν έχει κοινωνία με το Θεό· όποιος όμως μένει πιστός σε ό,τι δίδαξε ο Χριστός αυτός έχει κοινωνία και με τον Πατέρα και με τον Υιό. Όταν, λοιπόν, κάποιος κήρυκας σας επισκέπτεται και δε διδάσκει αυτή τη διδαχή, μην τον βάζετε στο σπίτι σας και μην τον καλωσορίζετε, γιατί όποιος τον καλωσορίζει συμμετέχει στα πονηρά του έργα.

2. Υπήρχαν όμως και ψευδοπροφήτες ανάμεσα στους Ισραηλίτες, όπως κι ανάμεσά σας θα υπάρξουν ψευδοδιδάσκαλοι. Οι άνθρωποι αυτοί θα διασπείρουν

σεις ἀπωλείας, καί τόν ἀγοράσαντα αὐτούς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινήν ἀπώλειαν· καί πολλοί ἔξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδός τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται· καί ἐν πλεονεξία πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, ... μάλιστα δέ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμία μαισμοῦ πορευομένους καί κυριότητος καταφρονούντας. Τολμηταί, αὐθάδεις! δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες... ὑπέρογκα γάρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἤττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται».

(*Β' Πέτρου 2, 1-3, 10, 18, 19*)

3. «Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γάρ μετοχή δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; τίς δέ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δέ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαλ; ἢ τίς μερίς πιστῶ μετὰ ἀπίστου; τίς δέ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; Ὑμεῖς ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε, καὶ ἐγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι

στην κοινότητά σας αιρετικές διδασκαλίες που οδηγούν στην ἀπώλεια, καὶ θ' ἀπαρνιούνται τον Κύριο, που τους ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὴν ἀμαρτία· ἐτοίθα φέρουν πάνω τους γρήγορα τὴν καταστροφή. Πολλοὶ θα τοὺς ἀκολουθήσουν στὴν ἀνηθικότητα καὶ ἐξαιτίας τοὺς θα δυσφημιστεῖ ἡ ἀληθινὴ διδασκαλία. Ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸ χρέμα οἱ ψευδοδιδάσκαλοι θα προσπαθήσουν με πλαστὲς ἱστορίες νὰ σας ἐκμεταλλευστοῦν... καὶ προπάντων, ἐκείνους που ἀκολουθοῦν τὴς σαρκικὲς ἐπιθυμίες καὶ περιφρονοῦν τὴν ἐξουσία τοῦ Θεοῦ. Οἱ ψευδοδιδάσκαλοι εἶναι θρασεῖς καὶ υπεροπτικοί, δε σέβονται τὴς ἀνώτερες δυνάμεις ἀλλὰ τὴς χλευάζουν... με παχιά λόγια, χωρὶς περιεχόμενο παρασέρνουν ἐκείνους που εἶχαν πραγματικὰ ἐγκαταλείψει τὴν πλάνη· χρησιμοποιοῦν ὡς δόλωμα τὴς σαρκικὲς ἐπιθυμίας, που οδηγοῦν στὴν ἀσέλγεια. Τοὺς ὑπόσχονται ἐλευθερία, ἐνὼ οἱ ἴδιοι εἶναι δούλοι τῆς διαφθορᾶς· γιὰ τὸ ἄνθρωπος γίνεται δούλος ἐκείνου ἀπ' τὸν ὁποῖο ἔχει νικηθεῖ

3. Μὴ κάνετε ἀταίριαστους δεσμούς με ἀπίστους. Πατὶ ποια σχέση μπορεῖ νὰ ἔχει ἡ δικαιοσύνη με τὴν ἀνομία; ἢ τι κοινὸ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὸ φῶς καὶ στὸ σκοτάδι; Ποια συμφωνία μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀνάμεσα στὸ Χριστὸ καὶ στὸ Διάβολο; ἢ τι ἔχει νὰ μοιράσει ὁ πιστὸς με τὸν ἀπίστο; Μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν στὸν ἴδιο τόπο ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ ναὸς τῶν εἰδώλων; Πατὶ εσεῖς εἶστε ναὸς τοῦ ζωντανοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ ἴδιος εἶπε: Θα κατοικήσω ἀνάμεσά τους καὶ θα πορεύομαι μαζί τους. Θα εἶμαι Θεὸς τους, καὶ αὐτοὶ θα εἶναι λαὸς μου. Π' αὐτὸ λέγει ὁ Κύριος: Φύγετε μακριὰ ἀπ' αὐτοὺς καὶ ξεχωρίστε. Μὴ ἀγγίζετε ἀκάθαρτο πράγμα, καὶ ἐγὼ θα σας δεχθῶ. Θα εἶμαι γιὰ σας ὁ Πατέρας, καὶ εσεῖς θα εἶστε γιοὶ καὶ

εις υιούς και θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ». (Β' Κορ. 6, 14-18)

θυγατέρες μου, λέει ακόμα ο παντοκράτωρ Κύριος.

4. «Και αυτό τουτο δε σπουδήν πάσαν παρεισενέγκαντες επιχορηγήσατε εν τη πίστει υμών την ἀρετήν, εν δε τη ἀρετῇ την γνώσιν, εν δε τη γνώσει την ἐγκράτειαν, εν δε τη ἐγκρατείᾳ την ὑπομονήν, εν δε τη ὑπομονῇ την εὐσέβειαν, εν δε τη εὐσεβείᾳ την φιλαδελφίαν, εν δε τη φιλαδελφίᾳ την ἀγάπην. Ταῦτα γάρ υμῖν ὑπάρχοντα και πλεονάζοντα οὐκ ἀργούς ουδέ ἀκάρπους καθίστησιν εις την του Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστου ἐπίγνωσιν». (Β' Πέτρον 1, 5-8)

5. «Παρακαλῶ οὖν υμᾶς ἐγώ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ ἀξίως περιπατήσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης και πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν την ἐνότητα του Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ειρήνης. Ἐν σῶμα και ἐν Πνεύμα, καθὼς και ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως υμῶν· εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἰς Θεός και πατήρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, και διὰ πάντων, και ἐν πᾶσιν ὑμῖν». (Εφεσ. 4, 1-6)

4. Π' αυτό ακριβώς να καταβάλετε κάθε προσπάθεια για να πλουτίσετε την πίστη σας με την αρετή, την αρετή με τη γνώση, τη γνώση με την αυτοκυριαρχία, την αυτοκυριαρχία με την υπομονή, την υπομονή με την ευσέβεια, την ευσέβεια με την αγάπη για τους αδελφούς, την αγάπη για τους αδελφούς με την αγάπη για όλους. Γιατί, αν αυτά τα έχετε και τα πολλαπλασιάζετε, θα σας βοηθήσουν να γίνετε δραστήριοι κι αποδοτικοί για να μπορέσετε να γνωρίσετε βαθύτερα τον Κύριό μας Ιησού Χριστό.

5. Σας παρακαλώ, λοιπόν, εγώ που είμαι φυλακισμένος για τον Κύριο, να ζείτε με τρόπο αντάξιο εκείνου που σας κάλεσε στη νέα ζωή. Να ζείτε με ταπείνωση, πραότητα και υπομονή να ανέχεστε με αγάπη ο ένας τον άλλο και να προσπαθείτε να διατηρείτε, με την ειρήνη που σας συνδέει μεταξύ σας, την ενότητα που δίνει το Πνεύμα του Θεού. Ένα σώμα αποτελείτε ὅλοι κι ένα πνεύμα σας ενώνει, όπως και μία είναι η ελπίδα σας για την οποία σας κάλεσε ο Θεός. Ένας Κύριος υπάρχει, μία πίστη, ένα βάπτισμα. Ένας Θεός και Πατέρας ὅλων, που κυριαρχεί σ' ὅλους, ενεργεί μέσα απ' ὅλους και κατοικεί σ' ὅλους σας.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Πώς σκιαγραφούνται οι ψευδοδιδάσκαλοι στα αποσπάσματα των επιστολών που έχουν παρατεθεί;
2. Οι απόστολοι Πέτρος, Παύλος και Ιωάννης ποια στάση συνιστούν στους πιστούς όταν αντιμετωπίζουν την αίρεση;
3. Γιατί η μελέτη της Αγίας Γραφής και η συμμετοχή μας στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας μάς βοηθούν να αντιμετωπίζουμε τις αιρέσεις;

41. Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά

Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά (Μ.τ.Ι.) πρωτοεμφανίζονται στην Πενσυλβάνια των ΗΠΑ το 1874, όταν, με πρωτοβουλία του Κάρολου Τ. Ρώσσελ, μια ομάδα μελέτης της Αγίας Γραφής μετασχηματίστηκε σε αυτόνομη θρησκευτική οργάνωση με την ονομασία «Σπουδαστές της Γραφής». Οι απόψεις τους βρήκαν ανταπόκριση και διαδόθηκαν στις ΗΠΑ, αλλά και σε όλο τον κόσμο.

Οι Μ.τ.Ι. δίνουν έμφαση στη Γραφική Μελέτη. Επιδιώκουν να συζητούν κάποιο χωρίο της Αγ. Γραφής με όσους ενδιαφέρονται και το επιθυμούν (επισκέψεις πόρτα - πόρτα). Γι' αυτούς «έχει ζωτική σημασία να βασιζονται οι πεποιθήσεις τους στην Αγία Γραφή και όχι σε ανθρώπινες θεωρίες ή θρησκευτικά σύμβολα πίστης» (*Μάρτυρες του Ιεχωβά. Ποιοι είναι; Τι πιστεύουν;*, σ. 3, έκδ. Σκοπιά, Βιβλική και Φυλλαδική Εταιρία, Brooklyn 2000).

Στην Ελλάδα, δραστηριοποιούνται από το 1906. Οι πρώτοι οπαδοί φαίνεται ότι ήταν μετανάστες που είχαν γνωρίσει τη διδασκαλία των Μ.τ.Ι. στην Αμερική. Το πρώτο γραφείο της Εταιρίας στην Αθήνα ιδρύθηκε το 1922.

Ονομασία - Αποστολή

Για τους Μ.τ.Ι., το μόνο αποδεκτό όνομα του Θεού είναι Ιεχωβά (Εξ. 6, 3 και Ησ. 42, 8). Έτσι, «για να ξεχωρίζουν από τα δόγματα του Χριστιανικού κόσμου» (*Μάρτυρες του Ιεχωβά. Ποιοι είναι; Τι πιστεύουν;*, σ. 7.), υιοθέτησαν το 1931 την ονομασία «Μάρτυρες του Ιεχωβά». Στην Ελλάδα, καθιερώθηκε από τους ίδιους το όνομα «Εκκλησία των Χριστιανών Μαρτύρων του Ιεχωβά».

Οι Μ.τ.Ι. «επιδιώκουν», κατά τον ισχυρισμό τους, «να αποκαταστήσουν την αγνή, απλή θρησκεία του Ιησού Χριστού» (*Οι Μ.τ.Ι. στην Ελλάδα*, σ. 5). Σύμφωνα με τη διδασκαλία τους, η πρώτη Χριστιανική Εκκλησία απομακρύνθηκε πολύ από την αρχική πίστη, προκαλώντας τη Μεγάλη Αποστασία. Οι αληθινοί Χριστιανοί, όπως θέλουν να αποκαλούνται οι Μάρτυρες, παρέμειναν στην αφάνεια, μη ακολουθώντας τις κρατικές εκκλησίες του Χριστιανικού κόσμου. Η «αποκατάσταση και αληθινή κατανόηση της ανόθευτης διδασκαλίας του Ιησού Χριστού» (*Οι Μ.τ.Ι. στην Ελλάδα*, σ. 5), καθώς και η οργανωμένη επαναφορά των αληθινών Χριστιανών στο προσκήνιο της ιστορίας ξεκίνησε, όταν ο Κ.Τ. Ρώσσελ και οι σύντροφοί του άρχισαν να μελετούν προσεκτικότερα την Αγία Γραφή.

Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά, η Αγία Γραφή και η Ιερά Παράδοση

Για τους Μ.τ.Ι., η Αγία Γραφή είναι ο αλάθητος λόγος του Θεού, αποτελείται από 66 βιβλία, είναι πιο αξιόπιστη από την Παράδοση, και αποτελεί αποκλειστικά τη βάση των πεποιθήσεών τους. Η διδασκαλία τους,

όπως οι ίδιοι αναφέρουν, αναπτύσσεται και διαμορφώνεται μέσα στο «αυξανόμενο φως από τον Ιεχωβά, ο οποίος συνεχίζει να φωτίζει το δρόμο του λαού του... από οργανωτική, δογματική και ηθική άποψη», (Σκοπιά 15 Φεβρ. 2006 σ. 26). Το κείμενο της Αγίας Γραφής που κατεξοχήν χρησιμοποιούν είναι η Μετάφραση του Νέου Κόσμου, η οποία ολοκληρώθηκε το 1961 και έγινε από τους Μ.τ.Ι. προκειμένου να αξιοποιηθούν «τα αποτελέσματα της πιο πρόσφατης λόγιας μελέτης και να είναι ανόθευτη από δόγματα βασισμένα σε παραδόσεις του Χριστιανικού κόσμου» (Σκοπιά, 15 Φεβρ. 2006 σ. 26 και 29). Υποστηρικτικό υλικό για τη Γραφική Μελέτη παρέχουν τα δύο δεκαπενθήμερα περιοδικά, Σκοπιά και Ξύπνα!.

Οι βασικές δοξασίες και πρακτικές τους διαφέρουν πολύ από ό,τι γενικά αποδέχονται οι χριστιανικές Εκκλησίες και Ομολογίες, τόσο σε ζητήματα πίστης όσο και σε ζητήματα ερμηνείας της Αγίας Γραφής. Εντούτοις αυτοπροσδιορίζονται ως «Χριστιανοί».

Ας γνωρίσουμε μερικές από τις διαφοροποιήσεις τους:

Α' Ως προς το περιεχόμενο της πίστης

1. Ο Ιεχωβά αποκαλείται Πατέρας, επειδή είναι ο Αιώνιος και ο Δημιουργός των πάντων. Ο Ιησούς είναι ο πρώτος από τους ουράνιους γιους (Σκοπιά 15 Φεβρ. 2006, σ. 20) του Ιεχωβά· είναι το πρώτο δημιούργημά του. Το άγιο πνεύμα είναι ενεργός δύναμή του μέσω της οποίας ο Ιεχωβά επιτελεί το σκοπό Του.
2. Για τους Μ.τ.Ι., οι προφητείες της Αγίας Γραφής για τα έσχατα (2 Τιμ. 3, 1-5) ολοκληρώθηκαν το 1914. Ο Ιησούς έχει ενθρονιστεί στον ουρανό ως Βασιλιάς του Θεού και κυβερνάει τη γη μαζί με 144.000 «χρισμένους» («μικρό ποίμνιο», Αποκ. 14, 1). Στον ουρανό έγινε πόλεμος, ο Σατανάς ηττήθηκε και ρίχτηκε στη γη. Τώρα πια το θέλημα του Θεού γίνεται ανεμπόδιστα στον ουρανό. Επειδή ο Σατανάς είναι πολύ θυμωμένος, προξενεί στη γη μεγάλα δεινά («τα αλίμονο»). Οι «τελευταίες ημέρες» άρχισαν και ο πόλεμος (Αρμαγεδδών) του Θεού του Παντοδύναμου με το κακό πλησιάζει. Όσοι επιζήσουν, μαζί με τους αναστημένους νεκρούς («μεγάλο πλήθος»), θα ζήσουν την Ημέρα της Κρίσης, η οποία θα διαρκέσει 1.000 χρόνια (Χιλιετής Βασιλεία του Χριστού). Στο διάστημα αυτό ο Σατανάς θα είναι φυλακισμένος, και στη γη θα γίνεται το θέλημα του Θεού. Μετά το τέλος της Ημέρας της Κρίσης, ο Σατανάς θα ηττηθεί τελειωτικά, η γη θα είναι επίγειος παράδεισος (Ψαλμ. 37, 29) με άφθονα υλικά αγαθά και όμορφα σπίτια, όπου θα κατοικούν ευτυχισμένοι και υγιείς άνθρωποι (Τι διδάσκει πράγματι η Αγία Γραφή, εκδ. Σκοπιά 2005, σ. 27, 77-87, 214-218).

Β' Διαφοροποιήσεις ως προς τη λατρεία

1. Κάθε εβδομάδα, προσεύχονται και αινούν τον Ιεχωβά, μελετούν και αναλύουν χωρία της Αγίας Γραφής στις κατά τόπους «Αίθουσες Βασιλείας» και σε ιδιωτικές κατοικίες. Επίσης, συμμετέχουν σε «συνελεύσεις», οι οποίες γίνονται σε μεγάλους χώρους, στάδια ή αίθουσες. Στις

«συνελεύσεις» γίνονται και ομαδικές βαπτίσεις. Μέρος της λατρείας, είναι και η διάδοση των πεποιθήσεών τους (*Τι διδάσκει η Αγία Γραφή*, σελ. 189).

2. Μία φορά το χρόνο τελούν συμβολική «Ανάμνηση του θανάτου του Χριστού» (Δείπνο του Κυρίου). Στα «εμβλήματα της Ανάμνησης» (άζυμο ψωμί και κόκκινο κρασί) μετέχουν μόνο όσοι από τους «χρισμένους» ή «αναγεννημένους» (144.000) βρίσκονται σήμερα στη ζωή («υπόλοιπο»).
3. Στη λατρεία τους, δεν χρησιμοποιούν ομοιώματα (αγάλματα) ή εικόνες του Χριστού, της Παναγίας, των αγίων. Επίσης, απορρίπτουν το σύμβολο του Σταυρού, όπως το γνωρίζουμε, επειδή υποστηρίζουν ότι ο Ιησούς πέθανε πάνω σε πάσσαλο και όχι σε σταυρό. Θεωρούν ότι η προσκύνηση των εικόνων και του Σταυρού είναι ειδωλολατρική πράξη και προτρέπουν όσους υιοθέτησαν την αληθινή λατρεία κι έχουν ακόμη στο σπίτι τους εικόνες να τις καταστρέψουν (*Τι διδάσκει η Αγία Γραφή*, σ. 155).
4. Δεν δέχονται τις θρησκευτικές εορτές, όπως είναι η ανάμνηση γεγονότων από τη ζωή του Χριστού, της Παναγίας, οι μνήμες των αγίων, (Σκοπιά, 15 Φεβρ. 2006, σ. 29. *Τι διδάσκει η Αγία Γραφή*, σ. 156), επειδή θεωρούν ότι αυτές δεν θεμελιώνονται στην Αγία Γραφή.

Γ' Διαφοροποιήσεις με κοινωνικό αντίκτυπο

Στη σχέση τους με το Κράτος, οι Μ.τ.Ι. «αποδίδουν σε όλους ό,τι τους οφείλεται» κατά τη βιβλική παραγγελία, όπως οι ίδιοι λέγουν. Σε όποια χώρα και αν δραστηριοποιούνται οφείλουν να τηρούν άποψη και απαρέγκλιτη πολιτική ουδετερότητα και να είναι νομοταγείς (*Τι διδάσκει η Αγία Γραφή*, σ. 149). Στο πλαίσιο αυτό:

- Δεν επιδιώκουν πολιτικά αξιώματα.
- Δεν ενθαρρύνονται να συμμετέχουν, αλλά και δεν τους επιβάλλεται η αποχή από πολιτικές ή συλλογικές διαδικασίες, όπως π.χ. είναι οι εκλογές και οι αρχαιρεσίες (Σκοπιά, 1η Νοεμβρίου 1999, σ. 28).
- Θεωρούν ότι ο χαιρετισμός στη σημαία αφενός αντιφάσκει στην πολιτική ουδετερότητας που ακολουθούν και αφετέρου ισοδυναμεί με λατρεία ειδώλου. Ισχυρίζονται, πάντως, ότι αναγνωρίζουν τη σημαία και τον εθνικό ύμνο, ως εθνικά σύμβολα.
- Αναγνωρίζουν στα έθνη την εξουσία να συγκροτούν στρατεύματα και να αμύνονται. Οι ίδιοι, όμως, αρνούνται ένοπλη συμμετοχή στο στρατό σε καιρό ειρήνης ή πολέμου (*Τι διδάσκει η Αγία Γραφή*, σ. 148).
- Δεν δέχονται την ιατρική πρακτική μετάγγισης αίματος (*Πραξ.* 15, 29). Η θέση τους αυτή δημιουργεί προβλήματα στην ιατρική κοινότητα, δεδομένου ότι οι αναίμακτες εναλλακτικές θεραπείες δεν είναι παντού και πάντοτε εφικτές.

Η θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Η πίστη της Ορθόδοξης Εκκλησίας πηγάζει και βασιίζεται στην Αγία Γραφή (76 βιβλία) και στην εκκλησιαστική Παράδοση (*Β' Θεσ.* 2, 15). Οι Οικουμενικές Σύνοδοι, η διδασκαλία των Πατέρων και ο πλούτος της λα-

τρείας εκφράζουν την καθολική - αποστολική πίστη της Εκκλησίας και βοηθούν τους χριστιανούς να προσεγγίσουν τη Θεία Αποκάλυψη. Οι μεμονωμένες πεποιθήσεις και οι αυθαίρετες ερμηνείες της Αγίας Γραφής ονομάστηκαν, ήδη από την αποστολική εποχή, αιρέσεις (*Τιτ.* 3, 10, *Πετρ.* 2, 1-22, *Α΄ Ιω.* 2, 18).

Κέντρο της ζωής της πρώτης Εκκλησίας ήταν η συμμετοχή στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας και η διδασχία (*Πράξ.* 2, 47), όπως αυτά παραδόθηκαν από τον Κύριο στους αποστόλους. Όπου χρειαζόταν, οι απόστολοι, ως αυτόπτες και αυτήκοι μάρτυρες του κηρύγματος του Χριστού (*Α΄ Ιω.* 1, 1-4), συμβούλευαν και διόρθωναν τους πρώτους χριστιανούς στη ζωή και στην πίστη είτε με επισκέψεις είτε με επιστολές (*Β΄ Τιμ.* 2, 1-2). Η Καινή Διαθήκη είναι η καταγραφή, χάριν της Εκκλησίας, της Αποκάλυψης του Θεού στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού (διδασκαλία, θαύματα, Ανάσταση, Πεντηκοστή).

Ο ακρογωνιαίος λίθος της ορθόδοξης πίστης είναι η θεότητα του Χριστού (*Ησ.* 35, 4-6. *Ιω.* 1, 1), γεγονός που δικαιολογεί και την καθιέρωση της ονομασίας «χριστιανοί» για τα μέλη της Εκκλησίας από την αποστολική ήδη εποχή. Η κοινότητα των «Χριστιανών Μαρτύρων του Ιεχωβά» δεν μπορεί να αποτελέσει εκκλησία-μέλος του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Εκκλησιών, επειδή ακριβώς δεν αποδέχεται τη θεότητα του Χριστού. Ο Ιησούς Χριστός δεν είναι δημιούργημα (κτίσμα). Είναι ο Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού και υπάρχει προαιωνίως, ως το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος μαζί με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα (*Πράξ.* 10, 38. *Λουκ.* 2, 26-30). Ο Τριαδικός τρόπος ύπαρξης του Θεού βιώνεται από την πρωτοχριστιανική κοινότητα και δηλώνεται με σαφήνεια στην Αγία Γραφή (*Ματθ.* 27, 19).

Η ενανθρώπιση του Ιησού Χριστού, η επίγεια ζωή του, η διδασκαλία του, τα θαύματά του (*Ματθ.* 10, 7) φανέρωσαν στους ανθρώπους τη Βασιλεία του Θεού, η οποία στην Καινή Διαθήκη περιγράφεται ως ήδη παρούσα αλλά και προσδοκώμενη. Μετά την Πεντηκοστή, η Εκκλησία ως σώμα με κεφαλή τον Χριστό και μέλη τους πιστούς, πορεύεται εν Αγίω Πνεύματι προς τα έσχατα. Με την ένδοξη επάνοδο του Ιησού Χριστού θα αναστηθούν οι νεκροί και η Βασιλεία του Θεού θα φανερωθεί πλήρως. Αυτό θα σημάνει, επίσης, την ανακαίνιση και τον αφθαρτισμό του κόσμου. Το πότε θα συμβεί είναι άγνωστο και ως εκ τούτου απαιτείται συνεχής επαγρύπνηση και ετοιμασία (*Εφεσ.* 4, 4-6. *Ιω.* 5, 28-29).

Στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, που τελείται κατά την λειτουργική σύναξη της Κυριακής (*Πράξ.* 20, 17) και στις εορτές των αγίων (*Παροιμ.* 10, 7) και των μαρτύρων, όλοι οι πιστοί χωρίς διακρίσεις (*Ιω.* 6, 50-58. *Γαλ.* 3, 26-28. *Α΄ Ιω.* 3,2) καλούνται να κοινωνήσουν το Σώμα και το Αίμα του Ιησού Χριστού.

Η τμητική προσκύνηση των εικόνων είναι η έμπρακτη παραδοχή της ενανθρώπισης του Υιού και Λόγου του Θεού, συνδέει τον κτιστό κόσμο με τον άκτιστο Θεό και δεν συνιστά ειδωλολατρία.

Το σχήμα και το σύμβολο του Σταυρού αποτελεί για κάθε χριστιανό

ομολογία πίστης στη Σταύρωση και στην Ανάσταση του Χριστού (Α΄ Κορ. 4, 1).

Με τα Μυστήρια της Εκκλησίας (Βάπτισμα, Θεία Ευχαριστία κ.ά.), οι Ορθόδοξοι χριστιανοί γίνονται παιδιά του Θεού κατά χάρη και προγεύονται τη Βασιλεία του.

Τέλος, πρέπει να επισημάνουμε ότι η αναγνώριση της σημαίας και του Εθνικού Ύμνου ως εθνικών συμβόλων από πλευράς των Μ.τ.Ι. θα έπρεπε να συνεπάγεται και την απόδοση τιμής σ' αυτά, εφόσον η οικουμενικότητα του Χριστιανισμού δεν αρνείται τη φιλοπατρία.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Αφού χωριστείτε σε ομάδες και με τη βοήθεια του καθηγητή σας, αναζητείστε στο κεφάλαιο Α΄ του βιβλίου σας, περισσότερα στοιχεία για τη θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας σχετικά με: την Αγία Τριάδα, το πρόσωπο και το έργο του Ιησού Χριστού, την Εκκλησία, την Ανάσταση των νεκρών και τη Βασιλεία του Θεού.